

УДК 636.34:636.084.1(477.43/44)

DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2025.142.2.31>

ОСОБЛИВОСТІ ГОДІВЛІ МОЛОДНЯКУ ОВЕЦЬ ПОРОДИ ЛАКОН В УМОВАХ ПОДІЛЛЯ

Цвігун А.Т. – д.с.-г.н.,

професор,

Інститут тваринництва степових районів «Асканія-Нова» імені М.Ф. Іванова

Кудрик Н.А. – к.с.-г.н., с.н.с.,

в.о. директора,

Інститут тваринництва степових районів «Асканія-Нова» імені М.Ф. Іванова

Понько Л.П. – к.с.-г.н.,

асистент,

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Несвятипаска В.Ю. – керівник, виконуючий обов'язки ветеринарного лікаря,

Виробничо-комерційна фірма «Пілігрим»

Яковчук В.С. – к.с.-г.н., с.н.с.,

Інститут тваринництва степових районів «Асканія-Нова» імені М.Ф. Іванова

Тимофійшин І.І. – к.с.-г.н., с.н.с.,

Інститут тваринництва степових районів «Асканія-Нова» імені М.Ф. Іванова

У статті висвітлено питання особливостей годівлі молодняку овець породи лакон в умовах виробничо-комерційної фірми (ВКФ) «Пілігрим» Кам'янець-Подільського району Хмельницької області. При вивченні цього питання використано матеріали виробничого і зоотехнічного обліку господарства, дослідження проводилися у 2023–2024 роках. Для вивчення рівня годівлі молодняку овець використано аналітичний, графічний і порівняльний методи досліджень.

Господарство розміщене в зоні екологічного заповідника «Подільські товтри». На віцефермі застосовують стійлово-пасовищний спосіб утримання. В умовах віцеферми у структурі стада овець поголів'я молодняку становить 26,6 %, а інші статеві-вікові групи займають 73,4 %.

В умовах ВКФ «Пілігрим» окоти маток припадають на січень-березень. Жива маса ягнят при народженні: ярок – 2–3, баранців – 3–3,5 кг.

До 2-місячного віку ягнята утримуються з віцемадкою, що припадає на зимово-стійловий період. У перші дні життя основним кормом ягнят є молоко матері. З 3-х денного віку молодняк привчають до дерті ячмінної плющеної у вигляді пластівців.

Відлучення ягнят на віцефермі проводять у 2-місячному віці, жива маса ярок становить 15–20, баранців – 25–30 кг. При відлученні ягням дають комбікорм, якісне сіно та сінаж люцерни – уволю. Після 6-місячного віку молодняку овець дають плющений ячмінь, сіно та сінаж (уволю).

У весняний період (в кінці квітня або на початку травня) тварин випасають на пасовищі (різнотрав'я). У літній період, окрім пасовища, в раціон молодняку додають ячмінні пластівці – уволю.

В осінній період молодняк породи лакон випасають на пасовищі (до появи першого снігу), також згодовують сіно та сінаж люцерни. При переході тварин на зимово-стійлове утримання в раціон включають ячмінні пластівці – уволю.

Наведена вище система годівлі молодняку овець породи лакон у зимово-стійловий і пасовищний періоди у господарстві забезпечує їх усіма поживними речовинами, про що свідчить відповідність росту і розвитку орієнтовним показникам для породи.

Ключові слова: віці, ягнята, лакон, годівля, жива маса, проміри.

Tsvihun A.T., Kudryk N.A., Ponko L.P., Nesviatypaska V.Yu., Yakovchuk V.S., Tymofishyn I.I.
Features of feeding lacauene lamb in the conditions of Podillia

The article highlights the peculiarities of feeding Lacaune lambs under the conditions of the production and commercial firm (PCF) "Pilgrim" in the Kamianets-Podilskyi district of Khmelnytskyi region. The study is based on production and zootechnical records of the farm, with research conducted in 2023–2024. Analytical, graphical, and comparative research methods were used to assess the feeding level of the lambs.

The farm is located within the ecological reserve "Podilian Tovtry." A stall-pasture management system is applied at the sheep farm. The young stock accounts for 26.6% of the total sheep population, while other age and sex groups make up 73.4%.

At PCF "Pilgrim," lambing occurs from January to March. The live weight of lambs at birth is 2–3 kg for ewe lambs and 3–3.5 kg for ram lambs.

Lambs are kept with the ewe until they reach two months of age, which coincides with the winter stall-housing period. During the first days of life, the primary food source for lambs is their mother's milk. Starting from three days of age, young lambs are introduced to rolled barley flakes.

Lamb weaning on the sheep farm occurs at two months of age, with live weights of 15–20 kg for ewe lambs and 25–30 kg for ram lambs. Upon weaning, lambs are provided with compound feed, high-quality hay, and alfalfa silage *ad libitum*. After six months of age, young sheep are fed rolled barley, hay, and silage freely.

In the spring (late April or early May), animals are grazed on pasture (mixed grasses). During the summer, in addition to pasture, the diet of young sheep includes barley flakes *ad libitum*.

In the autumn, Lacaune lambs continue grazing until the first snowfall and are also fed hay and alfalfa silage. When transitioning to winter stall-housing, the diet includes barley flakes *ad libitum*.

The feeding system described above for Lacaune lambs during both the winter stall-housing and grazing periods provides all the necessary nutrients, as evidenced by the growth and development indicators corresponding to the breed's standards.

Key words: sheep, lambs, Lacaune, feeding, live weight, measurements.

Постановка проблеми. Годівля молодняку овець є однією з найважливіших складових, що забезпечує нормальний ріст і розвиток тварини, а також сприяє досягненню генетичного потенціалу продуктивності та необхідної якості продукції [1, с. 139-167; 2, с. 453-465; 3, с. 93-100].

Народження ягнят – це початок вирощування молодняку овець в після ембріональний період їх розвитку. Проте безпосередній вплив через організм вівцематки зумовлює необхідність «вирощування» і на внутрішньоутробний період розвитку ягнят, починаючи від запліднення яйцеклітини і до народження. Виробниче забезпечення якісними умовами годівлі та утримання запліднених маток – це початок вирощування молодняку овець будь-якого напрямку [4].

Період вирощування молодняку овець визначається такими виробничими процесами, як підготовка баранів і вівцематок до парування та включення їх нащадків для подальшого відтворення. Ці процеси базуються на спадковості при зміні поколінь організмів у популяції. Вирощування ремонтного молодняку овець включає такі етапи: підготовка плідників і вівцематок до парування, організація парування тварин, забезпечення нормальної кінності вівцематок, підготовка та проведення ягніння маток, вирощування молодняку від народження до відлучення, вирощування ягнят після відлучення та переведення його в основне стадо овець.

Потреба молодняку у поживних речовинах залежить від їх живої маси, віку та статі, виду продукції, пори року та системи утримання. У нормах годівлі овець визначено витрати енергії та поживних речовин на кожен вид продукції. Раціони для молодняку складають із врахуванням необхідної кількості поживних речовин та окремих компонентів корму, які мають високий рівень перетравності та ефективності їх використання. Також беруть до уваги місце розведення, економічні та виробничі умови господарства [3, с. 83-99; 5, с. 145-147; 6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вирощування молодняку від народження і до відлучення залежить від багатьох чинників. Основні – це висока молочність маток та їх материнський інстинкт, раннє привчання до кормів та інтенсивна годівля тварин, раціональна система утримання та збереження здоров'я маток і ягнят. Наукові дані доводять, що важливу роль при отриманні великої кількості молодняку та їх успішному вирощуванні від народження і до відлучення відіграє годівність маток [7].

Більше 80 % розвитку плода відбувається протягом останніх 6 тижнів кінтності. Дефіцит кормів (особливо енергетичних) у цей період має шкідливий вплив на вагу ягнят при народженні та їх бадьорість (потенціал виживання) [8].

Ягнята в перший місяць повністю залежні від молока матері, саме тому годівля маток має бути спрямована на підвищення їх молочної продуктивності. Жирові відкладення тіла вівцематок можуть використовуватися для забезпечення 25–30 % енергії, потрібної для утворення молока протягом першого місяця лактації [9].

Вирощування ягнят умовно поділяють на молочний (перші 3–4 місяці життя) та післямолочний періоди (від відлучення до 18 місяців). У молочний період, який припадає на зимово-весняні місяці (грудень–квітень) ягнята знаходяться з вівцематками. Ріст та розвиток їх у цей період залежать від молочності вівцематки та організації своєчасної і якісної підгодівлі ягнят. У перші дні життя основним кормом ягнят є молоко матері. Через 20–40 хвилин після народження вони повинні отримати молозиво, яке забезпечує пасивну імунізацію новонародженого організму.

Ягнят з багатоплідних окотів при недостатній молочності маток та ягнят-сиріт підсаджують до матерів, які мають одне ягня, але здатні прогодувати більше. Для цього від багатомолочної матки, яка дала одне ягня, беруть слиз і наносять його на тулуб ягняти, яке підсаджують до годувальниці, щоб вона його оближала [5, с. 147].

Підсисний період – найважливіший етап у вирощуванні ягнят. Молодняк з низькою живою масою дуже важко виростити до бажаних кондицій у річному віці. Основа розвитку молодняку закладається у ранній період їх вирощування.

У перші дні після відлучення молодняку, необхідно ретельно доглядати за ними, давати їм кращі корми, стежити за станом здоров'я та їх поведінкою. Неспокій ягнят після відлучення від вівцематок зникає через 3–4 доби. При стійловому утриманні молодняк у межах отари бажано розбити за особливостями розвитку на три групи: кращі, середні та гірші. Це дасть можливість краще використовувати біологічну здатність молодняку до інтенсивного росту. Кращі за розвитком ягнята краще почуваються біля годівниць, адже їх не підганяють сильніші. Групи слабших ягнят формують із меншої кількості тварин, для них потрібно організовувати кращий догляд. Молодняку, який має більшу інтенсивність росту, згодовують більше корму [7].

В останні роки практикується інтенсивна відгодівля молодняку овець до досягнення живої маси 40–50 кг у 7–8 місяців. Затрати корму на 1 кг приросту живої маси молодняку до 6-місячного віку становлять 4–4,5 корм. од., до 1 року – 7–8 корм. од. [10].

Міцне здоров'я молодняку овець та їх висока продуктивність в подальшому, зазвичай, є результатом повноцінної та збалансованої годівлі. В Іспанії кліматичні умови, особливо низькі опади та висока температура, створюють труднощі з виробництва кормів. Внаслідок чого, утримання ягнят у спекотний період відбувається у приміщеннях та відгодівельних майданчиках з використанням концентрованих кормів [11, с. 21-56; 12, с. 213-216]. Болгарські дослідники повідомляють, що на

момент відлучення на п'ятий тиждень після народження ягнята породи лакон досягали живої маси: баранчики – 16,1 кг; ярочки – 15,7 кг. Окрім материнського молока ягнята отримували гранульовану стартову суміш, яка містила 18 % сирого протеїну [13, с. 90-93]. У посушливих районах, коли раціон овець в основному складається з трав середньої та низької якості, застосовують додавання до раціону продуктів переробки олійних рослин. Це підвищує енергетичну цінність раціону, а також покращує конверсію кормів та зменшує витрати на годівлю [14, с. 225-239]. Крім того, повідомляється, що споживання ліпідів може позитивно змінити профілі жирних кислот м'яса [15, с. 1-12], а також зменшити виробництво метану в шлунково-кишковому тракті [16, с. 405-421].

На жаль, в Україні раніше не проводилися дослідження стосовно годівлі молодняку овець молочного напрямку продуктивності. Є наукові роботи з годівлі молодняку різного напрямку продуктивності української селекції таких науковців як: Помітун І. А., Косова Н. О., Корх І. В. та ін. [17, с. 152-162]; Єфремов Д. В., Свістула М. М., Горб С. В. [18, с. 100-110] та ін.

Отже, особливості годівлі молодняку овець породи лакон молочного напрямку продуктивності в умовах Поділля вивчається вперше.

Постановка завдання. Метою наших досліджень було проведення аналізу годівлі молодняку овець породи лакон в умовах вівцеферми впродовж року.

Методи дослідження. Дослідження було проведено в умовах Поділля (ВКФ «Пілігрим» Кам'янець-Подільського району Хмельницької області) на стаді овець молочної породи – лакон. Для вивчення рівня годівлі молодняку овець було використано аналітичний, графічний і порівняльний методи досліджень. При вивченні даного питання було використано матеріали виробничого і зоотехнічного обліку господарства, дослідження проводилися у 2023–2024 роках.

Живу масу баранчиків та ярочок визначали при народженні, відлученні, у 6-та 12-місячному віці шляхом індивідуального зважування. Будову тіла вивчали у баранців 2-місячного віку, а також у їх батьків, тобто вівцематок та баранів-плідників. Для цього було взято сім основних промірів: висота у холці; висота у крижах; коса довжина тулуба; ширина грудей; глибина грудей; обхват грудей за лопатками; обхват п'ясті. Для більш докладної характеристики тварин та їх ступені розвитку за отриманими промірами вираховано такі індекси будови тіла: масивності; збитості; грудний; розтягнутості; костистості; довгоногості; глибокогрудості.

Біометричну обробку даних було здійснено за допомогою програмного забезпечення MS Excel з використанням статистичних функцій за алгоритмами М. О. Плохінського.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих результатів. В умовах виробничо-комерційної фірми «Пілігрим» (Хмельницька область) розводять стадо овець молочної породи лакон. Господарство розміщене в зоні екологічного заповідника «Подільські товтри». На вівцефермі застосовують стійлово-пасовищний спосіб утримання [19, с. 413].

Лакон (Lacaune) – порода овець, що виникла поблизу міста Лакон на півдні Франції. Жива маса баранів-плідників – 80–100 кг, вівцематок – 55–70 кг. Відлучення ягнят проводять у віці 4–5 тижнів. Тварини даної породи характеризуються високою скоростиглістю, у віці 7–10 місяців ярки можна парувати. Лакон широко використовують у промисловому схрещуванні з іншими породами, в основному м'ясного напрямку продуктивності [13, с. 88-94; 19, с. 413; 20].

На обсяг виробництва продукції вівчарства і якісне покращення стада впливає його структура. Залежно від інтенсивності ведення галузі, структура змінюється

за сезонами року та залежить від кількості вівцематок та реалізації племінного молодняку. У стаді потрібно контролювати групу маток, тому що від них залежить ремонт і якісне покращення стада. Якщо відсоток вівцематок малий, відповідно буде отримано і вирощено недостатню кількість молодняку [19, с. 413]. В умовах вівцеферми у структурі стада овець поголів'я молодняку складає 26,6 %, а інші статеві-вікові групи займають 73,4 % (рис. 1).

Обов'язкова умова отримання здорового молодняку і запорука успішного ведення галузі вівчарства – повноцінна годівля вівцематок [21, с. 83; 1, с. 98]. Матки виробляють основну масу продукції та забезпечують економічну стабільність всього виробництва, їх потреба у поживних речовинах залежить від різних факторів [9].

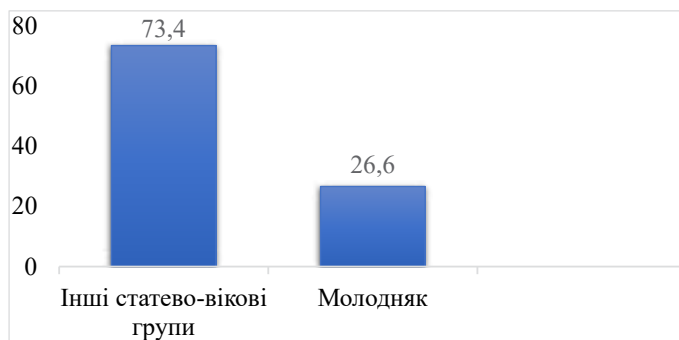

Рис. 1. Структура поголів'я овець у ВКФ «Пілігрим», %

Згідно з даними французьких фахівців [22, 23], годівлю молочних овець слід починати саме на початку останніх двох місяців кінності, а не після окоту. При годівлі овець необхідно задовольнити такі основні потреби: оптимальний вміст клітковини, джерел енергії та азоту (для кращого перетравлення поживних речовин), мінералів та вітамінів, наявність чистої води. Дефіцит азотистих речовин і мінералів завжди має сумні наслідки для життєздатності і маси ягнят. Дотримання вищеперерахованих потреб технології годівлі маток дає змогу мати бадьорих ягнят при народженні, задовільну продукцію молозива, відповідно ягнята зможуть отримати антитіла, необхідні для їхнього пасивного імунітету, а отже, знизити рівень перинатальної смертності.

В умовах господарства перша половина кінності вівцематок припадає на осінні місяці. У цей період вівцематок утримують на пасовищі, крім цього дають лугове сіно, ячмінну солому – уволю, комбікорм – 100 г. Сінаж починають згодовувати після припинення випасання та переведення тварин на стійловий період [19, с. 415].

Неповноцінна або недостатня годівля вівцематок у період підготовки їх до парування та під час парувальної компанії призводить до зниження їх плодючості та підвищує відсоток мертвонароджених ягнят. Саме тому, в цей період вівцематок годують дотримуючись норм, які залежать від напряму продуктивності та їх живої маси.

Оскільки ріст ягняти є найважливішим і залежить від виробництва овечого молока, дуже важливо оптимізувати виробництво молока. Часто вівцематки не отримують достатньої кількості кормів по відношенню до кількості ягнят, яких

вони годують. У більшості випадків раціони не містять достатньої частки зерна впродовж перших 4–6 тижнів лактації, що призводить до дефіциту енергії, а часто й протеїну [23].

З підвищенням фізіологічного навантаження вівцематок у зв'язку із процесами відтворення зростають і норми годівлі. Так, для вівцематок живою масою 50–60 кг у перші 6–8 тижнів лактації потреба на добу складає 22,0–24,0 МДж і 190–200 г перетравного протеїну. Тварини з живою масою 70–80 кг потребують вже 26,0–27,0 МДж та 210–220 г перетравного протеїну. Великою помилкою вівчарів є згодовування у період першої частини лактації недостатньої кількості концентрованих кормів, чим не забезпечується оптимальний вміст енергії та протеїну в сухій речовині раціону, що також значно впливає на молочну продуктивність вівцематок [1, с. 125].

В умовах ВКФ «Пілігрим» ягніння вівцематок припадає на січень-березень (зимово-стійлове утримання). У цей період вівцематкам вранці дають сінаж люцерни, ввечері – сіно люцерни (уволу) та комбікорм – 300 г. З квітня-травня вівцематок виганяють на пасовище.

Динаміка живої маси молодняку овець показана у таблиці 1. Дані таблиці 1 свідчать, що жива маса ягнят при народженні становила у ярок – 2–3 кг, баранців – 3–3,5 кг, а 12-місячному віці – відповідно 55–60 і 65–70 кг.

Таблиця 1

Динаміка живої маси

Вік тварин	Молодняк овець, кг	
	ярки	баранчики
при народженні	2,0-3,0	3,0-3,5
при відлученні	15-20	25-30
6 міс.	40-45	50-55
12 міс.	55-60	65-70

Після народження потреба ягнят у поживних речовинах забезпечується, зазвичай, за рахунок молока матері. Воно містить усі необхідні поживні речовини для нормального розвитку молодняку. Дуже важливо, щоб ягнята отримали молозиво, інакше їх виживання буде дуже низьким. Організм новонародженого ягняти не володіє здатністю синтезувати антитіла, у ягнят недостатньо розвинена бар'єрна і захисна функції травного тракту, тому через його слизову оболонку легко всмоктуються як імунні тіла молозива, так і отруйні продукти обміну хвороботворних бактерій.

У новонародженого молодняку шлунково-кишковий тракт розвинутий слабо. Найінтенсивніший ріст органів травлення спостерігається у перші два місяці після народження. У цей період активно розвивається і росте маса рубця. Через 6–8 тижнів після народження співвідношення розмірів рубця і сичуга досягає розмірів дорослої тварини. Ріст і розвиток ягнят від народження до стану дорослих овець поділяється умовно на два періоди – підсисний та період після відлучення. Найінтенсивніше збільшення живої маси молодняк має від народження до 2-місячного віку (період підсису). Якість годівлі вівцематок у період підсосу впливає на їх молочність, а відповідно і на ріст молодняку. В умовах ВКФ «Пілігрим» ягнята утримуються з вівцематками до 2-місячного віку, зазвичай,

у зимово-стійловий період. У перші дні після народження ягнята споживають лише молоко матері. З 3-го дня після народження молодняк привчають до поїдання дерті ячмінної плющеної у вигляді пластівців (у господарстві є своя плющик зерно). Потім поступово їх привчають до підгодівлі сіном та концентрованими кормами. При відлученні ягням дають комбікорм, якісне сіно та сінаж люцерни. Після 6-місячного віку молодняку овець згодовують плющений ячмінь, сіно та сінаж – уволю (табл. 2).

Сьогодні найбільш поширене відлучення ягнят після 30-денного віку з наступним інтенсивним вирощуванням із використанням комбікормів та кормосумішей. Під час вирощування ягнят раннього відлучення (50–60 днів) пропонується використовувати кормосуміші такого складу (%): дерть ячмінна (16), вівсяна (24) та горохова (10), висівки пшеничні (10), борошно люцернове трав'яне (15), молоко збирне сухе (6), макуха соняшникова (8) та БМВД промислового виробництва (15) [24].

Таблиця 2

Годівля молодняку овець

Показник	Даванка
Зима	
До 2 міс. з вівцематкою	
Дерть ячмінна плющена (пластівці)	з 3-го дня після народження починають привчати
При відлученні:	
Сіно люцерни (ввечері) – якісне	уволю
Сінаж люцерни (вранці)	уволю
Комбікорм	уволю
Весна	
Сіно люцерни (ввечері)	уволю
Сінаж люцерни (вранці)	уволю
Комбікорм	уволю
Пасовище (різнотрав'я)	з квітня – травня
Літо	
Пасовище (різнотрав'я)	уволю
Ячмінні пластівці	уволю
Осінь	
Пасовище (різнотрав'я) до появи снігу	уволю
Сіно люцерни (ввечері)	уволю
Сінаж люцерни (вранці)	уволю
Ячмінні пластівці (стійлове утримання)	уволю

Відлучення ягнят на вівцефермі проводять у 2-місячному віці, коли жива маса ярок складає 15–20, а баранців – 25–30 кг. Жива маса у 6-місячному віці у ярок становить 40–45, а у баранців – 50–55 кг (табл. 1). Жива маса та інтенсивність росту ягнят спеціалізованих молочних порід мають дуже велике значення через їх прями́й зв'язок з кількістю молока, яке отримують від вівцематок у період лактації.

Без знання екстер'єру молодяку овець і дорослих тварин неможливе підвищення продуктивності і вдосконалення біологічно корисних якостей тварин. Контроль живої маси та деяких промірів (таких як довжина тіла та обхват грудей за лопатками) ягнят у ранньому віці в певні періоди часу може дуже точно характеризувати інтенсивність росту. За промірами тіла молодяку овець можна також прогнозувати їх м'ясну продуктивність, зокрема масу туші [25, с. 129-133; 26, с. 17-32]. У баранчиків 2-місячного віку для об'єктивної оцінки росту та розвитку було взято основні проміри будови тіла. Також було досліджено екстер'єр вівцематок та баранів-плідників породи лакон. Експериментальні дані за промірами будови тіла піддослідних овець породи лакон наведені у таблиці 3.

Таблиця 3

Проміри будови тіла овець породи лакон, см

Показник	Статеві-вікові групи, n=5		
	Баранчики 2-міс. віку	Вівцематки	Барани-плідники
Висота у холці	54,5±0,51	73,0±2,22	83,7±3,14
Висота у крижах	55,0±0,63	74,3±1,96	85,3±2,66
Коса довжина тулуба	57,3±0,51	75,7±1,73	88,5±2,02
Ширина грудей	18,0±0,55	34,0±1,28	47,2±1,12
Глибина грудей	25,2±0,58	38,7±0,88	49,4±1,74
Обхват грудей за лопатками	78,5±0,93	112,0±3,72	140,0±3,96
Обхват п'ястка	8,7±0,20	9,5±0,28	12,1±0,32

Встановлено, що баранчики 2-місячного віку розвивалися пропорційно зміні маси тіла, та про відсутність будь-яких негативних відхилень у процесі росту та розвитку тварин при їх вирощуванні у період підсису. Виходячи з одержаних даних лінійних вимірювань, обчислено індекси будови тіла у піддослідних тварин (табл. 4).

Таблиця 4

Індекси будови тіла овець породи лакон

Показник	Статеві-вікові групи, n=5		
	Баранчики 2-місячного віку	Вівцематки	Барани-плідники
Довгоногості	53,8	47,0	41,0
Розтягнутості	105,1	103,7	105,7
Масивності	144	153,5	167,3
Костистості	16,0	13,1	14,5
Грудний	71,4	87,9	95,6
Збитості	137,0	148,0	158,2
Глибокогрудості	46,2	53,1	59,1

Овець породи лакон відносять до молочного напрямку продуктивності. Обчислені індекси показали, що тварини породи лакон за зовнішніми формами є високорослими, міцними та дещо розтягнутими.

У весняний період (в кінці квітня – на початку травня) молодняк випасають на пасовищі (різнотрав'я). У літній період, окрім пасовища, в раціон овець додають ячмінні пластівці – уволю.

У ВКФ «Пілігрим» сіють таку суміш травостою (%): райграс пасовищний (20), вівсяниця червона (15), тимофіївка (15), грястиця збірна (10), пажитниця багаторічна (10), райграс гібридний (5), вівсяниця лугова (5), вівсяниця очеретяна (5), фестуоліум (5), стоколос безостий (5) та конюшина біла (5) [19, с. 417].

На думку вітчизняних фахівців [9], при наявності відмінного травостою на пасовищі підгодовля тварин концентрованими кормами не потрібна, проте при стійловому утриманні основним кормом має бути лугове сіно гарної якості та невелика кількість концкормів.

В осінній період молодняк породи лакон випасають на пасовищі (до появи першого снігу), також згодовують сіно та сінаж люцерни. При переведенні тварин на стійлове утримання в раціон включають ячмінні пластівці – уволю. Увесь рік ягнята мають вільний доступ до свіжої та чистої води.

Потреба молодняку у поживних речовинах залежить від віку, живої маси, середньодобового приросту і напряду майбутньої продуктивності. Усі поживні речовини корму витрачаються на інтенсивний ріст і розвиток тварин.

Успішне розведення овець в більшій мірі залежить від якості кормів. У сучасному світі кращим методом годівлі є використання повнораціонних комбікормів. Переваги такої годівлі овець: високий вихід молодняку, високі середньодобові прирости та здоровий приплід з міцним імунітетом.

На вівцефермі молодняку згодовують комбікорм власного виробництва, до його складу входять такі складові (%): ячмінь – 32, овес – 16, кукурудза – 16, горох – 16, пшениця – 16, премікс для овець і кіз – 4. У склад комбікорму також додають мінеральні добавки – трикальційфосфат та сірку (за інструкцією). Такий склад комбікорму та наведена вище система годівлі забезпечує молодняк усіма поживними речовинами, які необхідні для росту і розвитку [19, с. 418].

Висновки та пропозиції. Отже, наведена система годівлі молодняку овець молочної породи лакон у зимово-стійловий і пасовищний періоди у господарстві забезпечує їх усіма поживними речовинами, які необхідні для росту і розвитку, та дає можливість проводити відлучення ягнят у 2-місячному віці з живою масою ярка 15–20, а баранців – 25–30 кг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Науково-практичні основи нормованої годівлі овець та кормовиробництва : монографія / за ред. В.М. Іовенка. Херсон : Олді+, 2022. 300 с.
2. Вівчарство України : монографія / Вдовиченко Ю. В., Жуковський О. М., Іовенко В. М. та ін. ; за ред. В. М. Іовенка. 2-ге вид. Київ : Аграрна наука. 2016. 644 с.
3. Довідник з вівчарства. Вдовиченко Ю.В., Вороненко В.І., Іовенко В.М., Жарук П.Г., Польська П.І. та ін. Нова Каховка «ПІЕЛ», 2017. 166 с.
4. Організація вівчарства. 2011. URL: <http://feb.tsatu.edu.ua/ebook/mn/ov/page15.html> (дата звернення 16.02.2025).
5. Бомко В. С., Бабенко С. П., Москалик О. Ю. Годівля сільськогосподарських тварин : підручник. К., 2010. 278 с.
6. Годівля та утримання овець. 2005. URL : <https://buklib.net/books/34221/> (дата звернення 16.02.2025).
7. Технологія вирощування ремонтного молодняку. URL : <https://buklib.net/books/36090/> (дата звернення 16.02.2025)

8. Lactation in Farm Animals – Biology, Physiological Basis, Nutritional Requirements, and Modelization. 2019. URL : <https://www.intechopen.com/chapters/66511> (дата звернення 16.02.2025).

9. Седіло Г., Вовк С., Петришин М. Сучасні тенденції у технології годівлі вівцематок. 2022. URL : <https://agro-business.com.ua/agro/suchasne-tvarynnystvo/item/24672-suchasni-tendentsii-u-tekhnohohii-hodivli-vivtsematok>. (дата звернення 16.02.2025).

10. Норми годівлі овець на відгодівлі. URL : <https://agro.vobu.ua/1042> (дата звернення 16.02.2025).

11. Huyghe C., Vlieghe A.D., Gils B.V., Peeters A. Importance of the grassland area and grassland-based systems in Europe and their spatial distribution. Quae, Grasslands and herbivore production in Europe and effects of common policies, Versailles Cedex. 2014. France, 21–56. <http://dx.doi.org/10.35690/978-2-7592-2157-8>

12. Cavini S., Iraira S., Siurana A., Foskolos A., Ferret A., Calsamiglia S. Effect of sodium butyrate administered in the concentrate on rumen development and productive performance of lambs in intensive production system during the suckling and the fattening periods. *Small Rumin. Res.* 123. 2015. 212–217. <https://doi.org/10.1016/j.smallrumres.2014.11.009>

13. Panayotov D., Sevov S., Georgiev D. Live weight and intensity of growth of lambs from Lacaune breed raised in Bulgaria. *Bulg. J. Agric. Sci.*, 2018. 24 (Suppl. 1): 88–94.

14. Kennedy P.M., Charmley E. Methane yields from Brahman cattle fed tropical grasses and legumes. *Anim. Prod. Sci.* 2012;52:225–239. <https://doi.org/10.1071/AN11103>

15. Olivier A. M., Marais J., Mahachi L. N., Mapiye C., Jones M. H. & Strydom P. E. Effects of Low Supplement Levels of Plant Oil and Type of Antioxidant on Meat Quality Parameters of Feedlot Lambs, *Meat and Muscle Biology* 8(1): 2024. 17003, 1–12. <https://doi.org/10.22175/mmb.17003>

16. Mirzaei-Alamouti H., Abdollahi A., Rahimi H., Moradi S., Vazirigohar M., Aschenbach J. Effects of dietary oil sources (sunflower and fish) on fermentation characteristics, epithelial gene expression and microbial community in the rumen of lambs fed a high-concentrate diet. *Arch Anim Nutr.* 2021, 75 (6) : 405–421. <https://doi.org/10.1080/1745039X.2021.1997539>

17. Інтенсивність росту та м'ясна продуктивність молодняку овець за впливу комплексної енерго-протеїнової добавки. Помітун І. А., Косова Н. О., Корх І. В., Бойко Н. В., Чигринов Є. І. Паньків Л. П. Аксьонов Є. О. Науково-технічний бюлетень ІТ НААН. № 127. С. 152–162. URL : <https://lfi-naas.org.ua/intensyvnirostu-ta-m-yasna-produktyvnist-molodnyaku-ovets-za-vplyvu-kompleksnoyi-energo-proteynovoyi-dobavky> (дата звернення 16.02.2025).

18. Єфремов Д. В., Свістула М. М., Горб С. В. Формування продуктивних ознак у ремонтних ярів м'ясних генотипів за різних рівнів їх енергетичного та протеїнового живлення. Науковий вісник Асканія-Нова / Інститут тваринництва степових районів ім. М. Ф. Іванова «Асканія-Нова» НААН. Нова Каховка : ПІЕЛ, 2021. Вип. 14. С. 100–110. doi: <https://doi.org/10.33694/2617-0787-2021-1-14-100-110>

19. Кудрик Н. А., Цвігун А. Т., Понько Л. П., Несвятипаска В. Ю., Яковчук В. С., Тимофійшин І. І. Особливості годівлі овець породи лакон в умовах Поділля. Таврійський науковий вісник № 137. 2024. С. 410–420. <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2024.137.48>

20. Lacaune sheep. 2024. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Lacaune_sheep (дата звернення 16.02.2025).

21. Довідник з повноцінної годівлі сільськогосподарських тварин / за ред. Іба-тулліна І.І., Жукорського О.М. 2016. 300 с.

22. Deysine M., Persillon H. Maîtriser l'alimentation de son troupeau de brebis laitières. 2022. URL : <https://ehlgbai.org/maitriser-lalimentation-de-son-troupeau-laitieres>

de-brebis-laitieres-ehlg-pays-basque-pyrenees-atlantiques-64/ (дата звернення 16.02.2025).

23. Lactation in Farm Animals – Biology, Physiological Basis, Nutritional Requirements, and Modelization. 2019. URL : <https://www.intechopen.com/chapters/66511> (дата звернення 16.02.2025).

24. Норми годівлі ягнят. 2020. URL : <https://agro.vobu.ua/1036> (дата звернення 16.02.2025).

25. Otoikhian C., Otoikhian A., Aporhwarho O. and Isida-homen C. Correlation of body weight and some body measurements parameter in Ouda sheep under extensive management system. African Journal of General Agriculture, 2008. 4(3): 129–133.

26. Abdel-Moneim A. Use of live body measurements and carcass cuts weights in three Egyptian breed of sheep. Egyptian Journal of Sheep and Goat Science, 2009. 4(2): 17–32.
